No. 1181 Zaterdag 18 Augustus 1906. 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 17 Aug.

SPANJE.

Onder de vele middelen, die zoal worden aangegrepen om den Katholieken godsdienst te bestrijden, is er een zeer geliefkoosd, hierin bestaande, dat men den ontwikkelingstrap van Katholieke volkeren vergelijkt met dien, waarop andersgeloovige of gemengde naties zich bevinden. Bij voorkeur worden dan vooral Spanje en Portugal aangehaald als voorbeelden, die bewijzen moeten, hoe ontzaggelijk verderfelijk toch wel de invloed van het Katholicisme op de groote menigte is.

Laten we voor het oogenblik de kwestie eens buiten beschouwing, of het inderdaad waar is, dat de Katholieke volkeren op een lageren trap van *ontwikkeling* staan dan de andersgeloovige, (en niet of daar, hetzij handel, hetzij nijverheid soms min der bloeit) laten we ook buiten beschouwing of deze lagere ontwikkeling, voor zooverre zij bestaat, moet toegeschreven worden aan de godsdienstige gezindheid der betreffende naties. Doch vragen we ons alleen af, of deze beschuldiging, die tegen het Katholicisme gericht wordt, eigenlijk wel eene beschuldiging is.

De vraag is van belang, want niet alleen andersdenkenden, maar ook vele Katholieken verkeeren in de meening, dat het voorbeeld van Spanje en Portugal wel eenigszins compromitteerend is voor het Katholicisme.

Met de vraag: „is de beschuldiging van oorzaak te zijn eener mindere snelle beschavingsontwikkeling feitelijk wel eene beschuldiging tegen het Katholieke geloof"?, raken wij de kwestie in het hart, stellen we haar zoo algemeen mogelijk.

Welnu, wij antwoorden er op met de vraag: „Is het wel juist, de waarde van den godsdienst te beoordeelen naar den maatstaf der ontwikkeling?"

Geenszins. Wat zou men er van zeggen, als iemand de waarde der moraal wilde beoordeelen naar gelang van den rijkdom en de macht van hen, die haar opvolgen? De moraal zou er slecht bij varen. Want is het niet van algemeene bekendheid, dat zij, die zich het minst om de moraal bekommeren, zich het best naar boven kunnen dringen in de wereld?

Zien wij eens terug naar de oudheid. De ontwikkeling van het kleine Grieksche volk staat in de geschiedenis zonder voorbeeld. Wat heeft het niet al groots voortgebracht op gebied van kunst en poësie, philosofie en wiskunde, handel en nijverheid! Thans nog plukken wij van de grootsche beschavings- en ontwikkelingsvoortbrengselen van dit kleine volk; en de grootste Christelijke theologen zijn bij de ineenzetting hunner philosophische stelsels te leer gegaan bij Aristoteles en Plato. Wat heeft, hiermede vergeleken, het uitverkoren volk Gods in Palestina voortgebracht? Wat kan Jerusalem stellen naast het Athene van Pericles? Er is zelfs geen stof voor eene vergelijking!

Welnu, is er iemand, die er om deze reden aan denkt den godsdienst van het Joodsche volk lager te stellen dan het ontuchtige en losbandige heidendom van het verdorvene Athene?

En tot welk een resultaat zouden wij wel komen, als wij den maatstaf der uiterlijke ontwikkeling en beschaving gingen aanleggen aan den godsdienst van het tegenwoordige Grieksche volk! De godsdienst der huidige Grieken staat ongetwijfeld honderdmaal hooger dan de oude dwaze cultus met zijne liefdesgeschiedenissen tusschen Zeus en Semele, Adonis en Aphrodite en van de overige met alle menschelijke zonden behepte godenfiguren! En toch, hoe diep staat de huidige Grieksche ontwikkeling beneden die van het oude Hellas!

Neen, de waarde van den godsdienst kan men niet beoordeelen naar den trap van ontwikkeling van hen, die dezen godsdienst beoefenen, om de eenvoudige reden, dat het hier twee geheel onderscheiden, zij het ook niet van elkaar geheel onafhankelijke, ideeën geldt. 't Is er ongeveer mee als met de ideeën taal en stijl, die ook onderscheiden, maar toch niet geheel onafhankelijk van elkander zijn. Al kent jemand zijne taal nog zoo goed, hij is daarom nog geen stilist en al stelt hij gemakkelijk, dit bewijst nog geenszins een uitgebreide taalkennis. Er bestaat wel verwantschap tusschen godsdienst en ontwikkeling, doch geen noodzakelijk verband: het bestaan van het eene eischt niet tevens de aanwezigheid van het andere.

Dit eenmaal vastgesteld, is hiermede tevens uitgemaakt, dat de „beschuldiging" van mindere ontwikkeling der Katholieke volkeren feitelijk in 't geheel geene beschuldiging is tegen den Katholieken godsdienst.

We kunnen ze dus eigenlijk gerust ter zijde leggen en ronduit erkennen, dat de volksontwikkeling in de zuidelijke landen lager staat dan in de noordelijke. Maar de oorzaak daarvan dient gezocht te worden in den volksaard, het klimaat, de regeeringen vooral; en niet in den godsdienst.

Zoo is bijv. het kunstgevoel in Italië zeker veel sterker ontwikkeld dan in noordelijke landen; dat doet de volksaard.

De Spanjaard is lui en hartstochtelijk; dat zit in het klimaat, dat weinig behoeften noodig maakt en daardoor weinig arbeid vereischt.

Het feit, dat men in Spanje weinig groote steden vindt, werkt hiertoe ook mede en is er tevens een gevolg van. Een landarbeider, die lezen en schrijven kan, wordt door een zekere weetgierigheid naar de stad gedreven en kan vaak geen voldoening vinden in zijn landbewerking. In de stad bestaat weder meer gemak van onderwijs voor de kinderen, zoodat hetgeen men volksontwikkeling noemt, door het stadsleven bevorderd wordt.

Daar de Spaansche bevolking zeer weinig aan industrie doet en haar hoofdbestaan vindt in den landbouw en fruitteelt, is de trek naar de steden geringer en behoefte aan „ontwikkeling" niet zoo groot als elders. Wij vragen ons af, of de menschen daardoor ongelukkiger zouden zijn?

Ten slotte draagt de regeering veel verantwoordelijkheid. Want al is het waar, dat ieder persoon afzonderlijk zich niet gelukkiger zal gevoelen door de kennis van het a. b. c., het staat toch vast, dat de volksontwikkeling een machtige factor is tot opheffing van het algemeen en bevordering der welvaart. Ze is tevens noodzakelijk om den Staat zijne roeping: de steun der zwakken, te kunnen doen vervullen en ze werkt ook wel eenigzins mede tot beperking der criminaliteit.

Maar nu is het wel merkwaardig, dat de van achterlijkheid beschuldigde landen sinds den grooten opbloei van het volksonderricht, 1876, juist door anti-godsdienstige regeeringen zijn bestuurd. Spanje maakt wel is waar voor een gedeelte van het vervlogen tijdperk eene uitzondering; maar we zullen zien, dat de oorzaken dezer uitzondering toch ook juist de oorzaken zijn geweest van Spanje's onmiskenbaar verval.

Is de zoogenaamde mindere ontwikkeling van het Spaansche volk niet te wijten aan zijn godsdienst doch voor een groot deel aan den volksaard en de regeeringen, als eene bij-

Feuilleton.

EEN BLADZIJDE GESCHIEDENIS.

Toen in 1812 Paus Pius VII op het kasteel te Fontainebleau gevangen zat, voerde Napoleon met Z. H. een gesprek.

De inhoud ervan heeft Alfred de Vigny ons nagelaten. Onze lezers zullen het belangrijk genoeg achten om het eens te herlezen.

„Wij waren te Fontainebleau. De Paus was er juist aangekomen. De keizer had hem met ongeduld voor de kroning verwacht en hem ontvangen in een rijtuig, dat aan beide zijden kon verlaten worden, met eene schijnbaar losse maar inderdaad grondig berekende etikette, die ten doel had noch den voorrang te geven noch dien te nemen, — een echt Italiaansche list.

Aan het kasteel was alles in rep en roer; vele officieren bleven in de kamer, welke vóór die van den keizer gelegen was; ik bleef alleen achter in die van den keizer.

De keizer was zeer ontroerd, hij ging de kamer op en neer als iemand, die ongeduldig wacht, in een oogenblik had hij driemaal de lengte der kamer doorloopen, vervolgens ging hij naar het venster en trommelde met zijn nagels een marsch op de ruiten.

Toen een rijtuig het binnenplein kwam opgereden, hield hij op met trommelen, stampte twee of driemaal wrevelig op den vloer, daar hij ongeduldig werd bij het zien van iets, dat zich langzaam bewoog. Vervolgens ging hij driftig naar de deur en opende haar voor den Paus.

Pius VII trad alleen binnen. Bonaparte haastte zich de deur achter hem te sluiten met de zorgvuldigheid van een gevangenbewaarder.

Ik erken, dat mij een groote vreesbeving, toen ik mij als derde zag met zulke personen. Evenwel maakte ik geen geluid en bleef bewegingloos, ziende en hoorende met al mijn macht en verstand.

De Paus was eene slanke gestalte en had een langwerpig gezicht, geel en lijdende, maar vol heiligen adel en onbegrensde goedheid. Zijn mond was door een welievenden glimlach half geopend en zijne vooruitsteken-de kin gaf zijn gelaat eene uidrukking van zeer geestige en levendige gevatheid. De glimlach om zijne lippen had niets van politieke droogheid doch van echt-Christelijke goedheid. Een wit calotje bedekte zijne lange met grijs gemengde haren. Op zijne gebogene schouders droeg hij achteloos een lang rood fluweelen koorkleed en zijn tabbaard sleepte over zijne voeten.

Hij trad met langzamen en voorzichtigen tred binnen.

Met neergeslagen oogen nam hij plaats op een der groote vergulde en met arenden beladen Romeinsche leuningstoelen en wachtte op hetgeen de andere Italiaan hem ging zeggen.

Ach! mijnheer, wat een tooneel! wat een tooneel! Ik zie het nog — Het toonde mij niet het genie van den man, maar wel zijn karakter, en indien zijn omvattende geest hier niet uitblonk, dan toonde hij nu toch zijn hart.

Bonaparte was toen nog niet zooals gij hem later gezien hebt, hij had toen dien buik van den geldman nog niet, dat bolwangig en ziekelijk gezicht, die jichtige beenen, die zwaarlijvigheid, waarvan ongelukkigerwijze de kunst zich bediend heeft om er een „type" van te maken den volgens de tegenwoordige uitdrukking, en die hem aan de menigte heeft nagelaten onder ik weet niet wat voor koddigen en volksgeliefden vorm, hem heeft overgeleverd aan het kinderspeelgoed, en hem misschien eemaal als den mismvormden, fabelachtigen en onmogelijken Hanswórst zal voorstellen.

Neen, mijnheer, zoo was hij toen nog niet, toen was hij krachtig en buigzaam, los en vlug, levendig en slank, driftig in zijn bewegingen, op zekere oogenblikken bevallig, gezocht in zijne manieren: eene tot aan de schouders doorloopende platte borst en het aanschijn was nog zooals ik hem te Malta gezien heb, zwaarmoedig en mager.

Toen de Paus was binnengekomen, liep Napoleon maar steeds op en neer om den leuningstoel als een voorzichtig jager, eensklaps bleef hij voor hem stil staan, stijf en onbeweeglijk als een korporaal, en hernam het gesprek, dat in het rijtuig begonnen, maar bij hunne aankomst onderbroken was en waarmede hij nu draalde voort te gaan.

komende oorzaak van haar slechten wasdom en welvaart moeten ook aangemerkt worden de herhaalde omwentelingen, waaraan het land in de laatste halve eeuw heeft blootgestaan. Deze binnenlandsche oorlogen tusschen Carlisten en Christinos hebben ten slotte tot eene gezagsonzekerheid en eene volksverdeeldheid geleid, die eerst thans hare dieptreurige gevolgen volkomen aan den dag stelt. Ware de eensgezinde samenwerking der natie tot stad gekomen, we zouden het Spanje van thans, krachteloos en verzwakkend, anders kennen. Maar die eensgezindheid is uitgebleven, en Spanje staat thans tegenover zulke ellendige toestanden, dat men er bijna aan wanhopen zou dezen nieuwen Augias-stal te zien reinigen, tenzij er een modern politieke Hercules mocht opstaan. In naam bestaat ook in Spanje het parlementaire stelsel, maar feitelijk maken de regeeringspersonen te Madrid uit, hoe het vertegenwoordigend lichaam zoo ongeveer eruit zal zien.

Dit is verkeerd, en toch, zou het wel beter worden, indien de verkiezingen volkomen vrij waren bij eén volk als het Spaansche, dat zoo weinig hecht aan medewerking in de regeering en de politieke bewustheid mist om naar eigen inzichten aandeel te nemen in de benoeming van hen, die met den koning het landsbestuur in handen hebben?

't Kan beter worden, mits de hoogergeplaatsten in Spanje hun plicht tot steun en voorlichting des volks gaan begrijpen. Gelukkig zijn er symptomen waar te nemen van deze besefsontluiking. We doen wel eer stap in het jaar 1903, doch men vergeve ons dit, want het is om groote vreugde uit te spreken over het feit, dat het Spaansche episcopaat de organisatie der Katholieken in één groot sociaal en politiek lichaam, naar het voorbeeld van het „Opera dei Congressi" heeft ter hand genomen. Dit kan de aanvang zijn van een beter tijdperk. De woelige werking der Spaansche anarchisten heeft de verwarring slechts doen toenemen, het mede in 't strijdperk treden der republikeinen onder Canalejas heeft ook al niet gestrekt tot verbetering van den toestand, de gestadige en volhoudende werking der Katholieken zal bij goede leiding in staat zijn eene misschien langzame doch zekere en progressief toenemende verbetering aan te brengen.

De werking der anarchisten mag wel eens nader besproken worden.

Overeenkomstig den hartstochtelijken volksaard der Spanjaarden slaat de ontevreden werkman in Spanje eerder over tot het „anarchisme van de daad" dan tot de sociaal-democratie. Bij de laatste stemmingen kregen de sociaal-democraten over het geheele rijk slechts 25.000 stemmen. (Denemarken 43.000, Nederland 39.000), waarbij dan nog de stemmen moeten gerekend worden van de half-anarchisten, die meedoen aan alles, wat maar tegen den tegenwoordigen toestand in gaat. In het afgeloopen jaar hebben in vele Spaansche steden ernstige anarchistische en republikeinsche ongeregeldheden plaats gehad, wat eenieder nog wel in 't geheugen zal liggen. Evenwel, van deze onlusten is meer ophef gemaakt dan de omvang ervan rechtvaardigde. Ze bepaalden zich hoofdzakelijk tot de groote steden, waar gelijk overal de ontevreden elementen talrijk zijn. Te Barcelona, Valencia, Murcia, Saragossa en andere groote plaatsen braken algemeene werkstakingen uit, gepaard aan ernstige onlusten. Het ging om den 9-urigen werkdag en uit...... solidariteit. Van oproerige gezindheid ten platteland is in de woelige dagen dier stakingen niet het minste waargenomen. De bevolking is daar te diepgrondig Katholiek.

Wie meenen mocht, dat de stakingen in Spanje vooral hunne oorzaak vinden in de slechte sociale toestanden, vergist zich deerlijk. Niettegenstaande het gebrek aan welvaart zijn de sociale toestanden er lang niet slecht. De loonen der werklieden zijn zelfs hoog te noemen. Op gezag van den Spaanschen correspondent der „Germania" deelen wij de volgende cijfers van weekloonen mede: een fabrieksinspecteur 100 peseta's (50 gulden), een fabrieksarbeider gemiddeld 35.25 tot 37.50 peseta's, slotenmakers en timmerlieden 30 peseta's, jongens verdienen van 21 tot 22 peseta's, haspelaarsters 23 en in weverijen werkzame vrouwen en meisjes gemiddeld 20 peseta's. De wevers trekken 25 à 30 peseta's en meer, in 't bijzonder als zij op stuk werken, wat meestal het geval is.

De mindere welvaart van Spanje is in den laatsten tijd gedeeltelijk te wijten aan de kostbare oorlogen op de Philippijnen en Cuba en tegen de Amerikanen, doch vooral ook aan de onontkomelijke wet van het verval der natiën na een tijdperk van groote glorie.

De ligging van Spanje is in zooverre ongunstig te noemen, dat het geen achterland heeft, zoodat het wereldverkeer nooit over dezen uithoek zal geleid worden. Slechts bij eene krachtige ontwikkeling van Zuid-Amerika en Afrika is het mogelijk, dat in Spanje een andere grootheid langzaam opkomt; die der vredigehandelsontwikkeling.

Als bewijs van achteruitgang kan dienen, dat de Spaansche handelsvloot in het jaar 1902 met 1798 ton achteruitging, terwijl de vloten van bijna alle andere landen eene sterke toename ondervonden.

Ook is de bevolking sinds 1857 slechts met 20 pCt. toegenomen, wat deels te wijten is aan de groote landverhuizing.

Nederland.

Onderwijs te Curaçao.

Donderdag 19 Juli werd te Vorden de jaarlijksche vergadering van onderwijzers en onderwijzeressen in het arrondissement Zutphen gehouden. Voor de pauze trad als spreker op de heer K. Supheert van Harderwijk, oud-onderwijzer en gep W.-I. predikant, die het onderwerp „Land en volk der Kolonie Curaçao" behandelde. Hoewel het onderwijs slechts een deel der boeiende rede maakte, vernam men daarover toch belangrijke bijzonderheden.

De spreker wees er op, dat het Kath. bijz. onderwijs in de kolonie hoofdzaak is, maar dat er veel verschil bestaat tusschen dat onderwijs op de onderhoorige eilanden en dat op het eiland Curaçao. Het eerste kon de spreker niet prijzen, doch men dient ook rekening te houden met de ongunstige toestanden. Op het eiland Curaçao daarentegen was zoowel het openbaar als bijzonder onderwijs „uitmuntend". Zelfs voorname niet-Katholieken vertrouwen hunne dochtertjes aan de Eerw. Zusters toe, en het onderwijs in de handwerken wekt soms bewondering.

Het onderwijs in de Nederlandsche taal valt moeilijk, omdat de leerlingen die taal noch in het huisgezin, noch in het dagelijksch leven hooren spreken. In de kolonie Curaçao hoort men verschillende talen spreken, doch het Nederlandsch in zulk beperkten kring, dat men gerust kan zeggen: in de kolonie Curaçao spreekt men alle talen, behalve...... Nederlandsch.

Het baat dan ook al bitter weinig, dat het Nederlandsch onder de *verplichte* leervakken is opgenomen; enkele jaren na het verlaten der school is die kennis reeds vervlogen.

Ook bracht de spreker welgemeende hulde aan de Eerw. Zusters, die de melaatschen verplegen. Op mij maakte de redenaar den indruk van een eerlijk Protestant, die het goede der Katholieken niet verzweeg.

(*Maasbode.*)

Curaçaosche Mijnwet.

Een mijnregeling voor Curaçao ontbreekt nagenoeg geheel. Bepaaldelijk is nooit een algemeen bindend voorschrift uitgevaardigd, dat in den zin van art. 622, 3e lid van het Curaçaosche Burgerlijk Wetboek, in strekking overeenkomende met art. 626, 3e lid, Nederl. Burgerl. Wetboek, delfstoffen ontrekt aan de beschikking van den rechthebbende op den grond. Er zijn enkele concessies tot mijnontginning door den gouverneur verleend. Zonder concessie hebben eigenaren van grond, wier bijzondere titel hun niet de beschikking over delfstoffen onthield, op Curaçao, zoo-

---

„Ik herhaal het U, Heilige Vader, ik ben geen krachtige geest, ik houd niet van redeneerders en droomers. Ik verzeker U, dat ik, niettegenstaande mijne oude republikeinen, toch naar de Mis zal gaan."

De laatste woorden wierp hij driftig als een zwaai met het wierooksvat den Paus in het aangezicht en wachtte toen om er de uitwerking van te zien, denkende, dat de eenigszins goddelooze omstandigheden, die deze samenkomst waren voorafgegaan, aan deze plotselinge en rondborstige bekentenis eene buitengewone waarde zouden geven. — De Paus sloeg de oogen neer en legde zijn beide handen op de koppen der arenden, die de armen van zijn leunstoel vormde. In die houding geleek hij op een Romeinsch standbeeld, welks uitdrukking duidelijk zeide: Ik onderwerp mij al vooraf aan alle wereldsche zaken, die hij gelieven zal mij te doen hooren.

Bonaparte liep rond de kamer langs den leumingstoel, die in het midden stond en ik zag aan den blik, welke hij van terzijde op den ouden Opperpriester sloeg, dat hij nog over zich zelven, noch over zijnen tegenstander tevreden was en dat hij zich verweet, bij deze voortzetting van het onderhoud te onbedacht, te snel gesproken te hebben.

Hij begon nu, geregelder te spreken, altijd rondloopende en ter sluiks een blik werpende in de ramen der kamer, waarin het ernstige gelaat van den H. Vader zich weerspiegelde.

Als hij hem voorbijging, keek hij hem ter zijde aan, doch nooit in het gelaat, omdat hij bang was onrustig te schijnen over den indruk zijner woorden.

„Daar is iets, dat mij op het hart ligt, Heilige Vader," zeide hij, „en dat is, dat gij toestemt in de kroning op dezelfde wijs als vroeger in het Concordaat, alsof gij ertoe gedwongen waart. Gij zit daar voor mij met het uiterlijk van een martelaar, als onderworpen en offerende aan den Hemel uwe smarten. Maar in waarheid, zoo is uw toestand niet, bij God! gij zijt geen gevangene, gij zijt vrij als de lucht".

Pius VII glimlachte droevig en zag hem in het gelaat. Hij gevoelde het verbazingwekkende, dat in de eischen van dit despotisch karakter lag opgesloten, wien het niet voldoende was zich te doen gehoorzamen, indien men, gehoorzamende, niet tevens vurig scheen te verlangen hetgeen hij beval.

„Ja," hernam Bonaparte met meer nadruk. „gij zijt volkomen vrij, gij kunt naar Rome terugkeeren, de weg staat voor u open, niemand weerhoudt u."

De Paus zuchtte en hief zijn rechterhand op en sloeg zijne oogen hemelwaarts, zonder te antwoorden, liet vervolgens zijn gerimpeld voorhoofd omlaag vallen en begon het gouden kruis, dat om zijn hals hing, te beschouwen.

* *
*

Bonaparte ging voort met spreken en wandelde langzamer, zijn stem werd zacht en zijn glimlach vol bevalligheid.

„Heilige Vader, indien de waardigheid van uw karakter mij niet weerhield, zou ik zeggen, in waarheid, gij zijt een beetje ondankbaar. Het schijnt mij toe, dat gij U niet genoeg de goede diensten herinnert, die Frankrijk U bewezen heeft. Het Conclaaf te Venetië, dat U tot Paus gekozen heeft, heeft voor mij het voorkomen geïnspireerd te zijn geweest door mijn Italiaanschen veldtocht en door een woord, dat ik over U gesproken heb. Oostenrijk behandelde U toen niet goed en ik was daarover zeer bedroefd. Uwe Heiligheid was, naar ik vermeen, genoodzaakt over zee naar Rome terug te keeren."

Hij hield toen op om het antwoord van zijn stilzwijgenden gast af te wachten; maar Pius VII boog slechts bijna onmerkbaar en bleef zitten, als ware hij te neerslachtig om te luisteren.

Toen schoof Bonaparte met zijn voet een stoel bij den grooten leuningstoel van den Paus. Ik rilde, omdat hij, toen hij den stoel kwam halen, met zijn epaulet de gordijn van het alcoof, waarachter ik verborgen was, had aangeraakt,

Hij vervolgde: „Het bedroefde mij waarlijk als Katholiek. Ik heb nooit veel tijd gehad om de godgeleerdheid te bestudeeren, maar ik sla geloof aan de groote macht der Kerk, zij heeft een wonderbare levenskracht, Heilige Vader. Voltaire heeft wel een weinig in uwe rechten gegrepen; maar ik houd niet van hem, en ik zal een verloopen oratoriaan op hem loslaten. Komaan, U zult tevreden zijn. Ziedaar, indien U wilt, kunnen wij in de toekomst vele dingen volbrengen."

Hij nam een voorkomen aan van onschuld en vleiende jeugd.

„Ik weet niet, kan ook niet raden en zie niet in, waarom U zulk een afkeer zoudt hebben om voor altijd in Parijs te blijven. Op mijn woord, indien U zoudt willen, zal ik de Tuileriën voor U laten. Gij zoudt er uwe kamer van Monte Cavallo reeds vinden, die al gereed is. Wat mij betreft, ik zou er in 't geheel niet komen. ZietGij niet goed in, „Padre", dat dit de waarachtige hoofdstad der wereld is? Ik zou alles doen, wat U wenschte; bovendien, ik ben een beter mensch dan men denkt. Op voorwaarde, dat de oorlog en de vermoeiende politiek mij werden overgelaten, zoudt gij de Kerk kunnen regelen zooals ge dit goedvondt. Ik zou geheel en al uw soldaat zijn. Zie, dat zou werkelijk schoon zijn; wij zouden onze Conciliën hebben, zooals Constantijn en Karel de Groote, ik zou ze openen en sluiten, ik zou U de ware sleutels der wereld in handen geven, en zooals onze Heer gezegd heeft: Ik ben gekomen met het zwaard" zou ik het na ieder welslagen onzer wapenen U terug brengen om het te zegenen."

Bij het uitspreken der laatste woorden boog hij een weinig.

De Paus, die tot nu toe bewegingloos gebleven was als een Egyptisch standbeeld, hief langzaam het gebogen hoofd op, glimlachte droevig, zag omhoog en zeide na een stillen zucht, alsof hij zijne gedachte aan zijnen onzichtbaren engelbewaarder toevertrouwde:

„Commediante."

Bonaparte sprong van zijn stoel als een gekwetst luipaard. Een hevige woede maakte zich van hem meester; een van die soort, waarin hij vaal werd Eerst liep hij zonder te spreken en beet zich tot bloedens op de lippen. Hij draaide nu niet meer met dien listigen gang en dien fijnen blik in een cirkel rond zijn prooi; maar nu ging hij krachtig en rechtop de lengte en de breedte der kamer op en neer, geweldig stampend op den grond, en hij deed de sporen van zijn laarzen flink hooren. De kamer dreunde, de gordijnen trilden, zooals boomen bij een naderend onweer; het scheen mij toe, dat er iets verschrikkelijks, iets grootsch ging gebeuren; mijne haren rezen te berge. Ik zag den Paus aan, hij veroer zich niet. Slechts vatte hij met beide handen de koppen der arendende van den leunstoel.

(*Wordt vervolgd.*)

—(:o:)—

mede op Saba en St. Martin, opsporingen en ontginningen van delfstoffen ondernomen, waartoe zij bij gebreke van een bepaling als hierboven bedoeld, volkomen bevoegd waren, welke bevoegdheid dan ook door het bestuur der kolonie steeds is erkend. Deze opsporingen en ontginningen op eigen gezag zijn meest alle wegens onvoldoende uitkomsten van korten duur geweest, behalve de phosphaat-ontginning op de plantage Santa Barbara, die van 1876 tot 1895 geregeld is voortgezet, doch toen ook wegens te groote risico is gestaakt.

Na de wijziging van het Surinaamsche Regeeringsreglement is art. 187 van het Curaçaosche Reglement in dier voege aangevuld, dat het voorschrift, dat bij koloniale verordeningen regels worden gesteld voor het verleenen van vergunning voor mijnbouwondernemingen door den gouverneur. Intusschen blijkt voor Curaçao noodig eene regeling van het geheele onderwerp der mijnontginning. Dit geschiedt bij een thans aangeboden wetsontwerp. Die regeling moet uitgaan van de onttrekking der beschikking over zekere delfstoffen aan den eigenaar van den grond en doet derhalve te niet het tot dusver in Curaçao als een uitvloeisel van het recht op den grond beschouwde beschikkingsrecht van den eigenaar van dien grond over de delfstoffen.

Daarom wordt het noodig geacht de daartoe betrekkelijke regels, althans in hoofdpunten bij de wet vast te stellen, waardoor men op de zelfde wijze kan doen beslissen in hoever rekening moet gehouden worden met eigenaren van grond, die reeds zonder vergunning of concessie delfstoffen gevonden hebben. Het overige wordt ter regeling bij Koninklijk Besluit of bij koloniale verordening overgelaten.

De wet zal niet toepasselijk zijn ten aanzien van de delfstof, waarover de eigenaar van den grond als zoodanig voor 1 Juli 1906 heeft beschikt, behoudens het regeeringsrecht tot onteigening. Op concessiën, verleend voor het in werking treden van deze wet, zijn — behalve de vervallenverklaring van de rechten van een concessionaris in zekere gevallen — hare bepalingen toepasselijk, voor zoover zij niet strijden met den bepaaldelijk uitgedrukten inhoud der concessiën.

(*De Tijd.*)

Correspondentie.

Bonaire.

Playa, 13 Aug. — Donderdag middag half vijf is de Gouverneur en gezelschap hier aangekomen. Een half uur daarna audientie.

Vrijdagmorgen begaven zij zich naar Rincon en hebben het terrein, bestemd voor schooltuinen, in oogenschouw genomen.

Zaterdag bezochten zij Bolivia en Washikema. 's Avonds gingen zij naar den put Wanapé en een aangrenzend plantage.

Zondag, rustdag.

Maandag bezochten zij de scholen; wederom heeft ZHEG. den ijver der Eerw. Zusters en den vlijt der leerlingen geprezen. ZHEG. schonk 15 Gld. om de leerlingen te tracteeren en aan tien van de leergierigsten, elk, een gulden, om een spaarbankboekje te koopen.

Om elf uur weer audientie.

Daarna vertrokken zij per *Christiansted*, deden onderweg de zoutplantage van den heer Hellmund aan en vervolgde den reis naar Curaçao.

Rincón. — Het gerucht, dat de Gouverneur spoedig hier zou komen, is niet ijdel gebleken. Vrijdagmorgen 10 Aug. heeft Z. H. E. G. ook Rincon met een bezoek vereerd, in gezelschap van zijne twee zoontjes, zijn adjudant, de Heeren C. Muller, M. S. L. Maduro en Mr. Fabius. Op weg naar hier werd even opgehouden om de mooie hoeveelheid water te bewonderen, die dam en put van Coeroeboeroe sinds de laatste regen bui bevatten. Het eerste bezoek hier op Rincon betrof de tankies. Dat viel minder mee, en de waterschuwe put maakte zelfs een treurigen indruk. Maar wat het meest meeviel, was de groote hoeveelheid dividivi-boomen en struiken, die er zoo veelbeloovend uitzagen, dat zij den Gouverneur verlokten hen onder diens hooge bescherming te nemen.

Na even in de woning van den EdelGestr. Heer Districtmeester te hebben uitgerust, begaf zich het Gezelschap naar de school. Daar werd een kort onderzoek ingesteld aangaande de vorderingen in het Hollandsch lezen en in het aanschouwelijk onderwijs met Hollandsche vragen en antwoorden. Toen het gezelschap aan de pastorie eene verfrissching gebruikte, betuigde de Gouverneur zijne gewaardeerde tevredenheid over alles wat ZHEG. gezien en gehoord had. Zoowel de schoolkinderen als de armen van Rincon ontvingen een geldelijke bevestiging van dit zeggen.

's Maandags daaropvolgend was er voor ieder Rinconner gelegenheid zich persoonlijk met den Gouverneur te onderhouden.

Van al het goede, dat men voornemens is te doen ter bevordering der welvaart van Rincon, hoop ik later melding te maken, als men met de uitvoering is begonnen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

✠ Het St. Antonius-gesticht op Pietermaai werd Zondag Il. plotseling zwaar getroffen door een diep treurig sterfgeval. De Eerw. Zuster Maurice stierf ten gevolge eener bloedspuwing op denzelfden dag, dat hare Moeder uit Venezuela was overgekomen om haar te bezoeken. Na jarenlange scheiding scheen dit onverwachte wederzien al te sterk te werken op haar hart, waaraan zij reeds geruimen tijd lijdende was. De Moeder trof des morgens hare dochter uiterlijk frisch en gezond aan, maar tegen den middag begonnen reeds ernstige teekenen er op te wijzen, dat haar hartkwaal zeer in hevigheid was toegenomen. Haar geluid begon heesch te worden, smartelijke pijnen overvielen haar, bloedspuwingen volgden, zoodat al heel spoedig de H. Sakramenten der stervenden moesten worden toegediend. Des avonds omstreeks zes uren maakte een nieuwe bloedspuwing een einde aan haar jeugdig leven.

Soeur Maurice, (Maria Fiori) werd 29 Juli 1882 te Betijoque (Venezuela) geboren, vertrok in 1902 naar Nederland om haar intrede te doen in het klooster der Eerw. Zusters van Rozendaal, alwaar zij 2 Juli 1905 haar H. Geloften aflegde. Verleden jaar keerde zij in November naar Curaçao terug.

Maandag namiddag werd haar stoffelijk overschot onder zeer groote blijken van belangstelling op het kerkhof van Pietermaai begraven.

R. I. P.

Havennieuws.

Van 1 — 16 Aug. liepen onze haven binnen:

Stoomboten	26
Goeletten	24
Bijlanders	8
Totaal	58 schepen.

* * *

Maandagavond 9 uren is de Gouverneur per *Christiansted* van zijn inspectiereis naar Bonaire teruggekeerd.

* * *

Onder militair saluut en het spelen van het Columbiaansch volkslied zijn Dinsdagmorgen de beide Columbiaansche oorlogsbooten vertrokken naar Martinique.

Promotie.

Bij Kon. besluit, is aan den apotheker der tweede klasse (1e. luitenant) bij de landmacht in West-Indië Th. J. C. Buys de titulaire rang van apotheker der eerste kl. (kapitein) verleend.

Kol. Raad.

Het Voorloopig Verslag over de beide Ontwerpen tot vaststelling van een reglement en tarief voor het gebruik van den gouvernementssteiger op Aruba en St. Eustatius werd dezer dagen den Gouverneur aangeboden. Z. H. E. G. wordt verzocht beide ontwerpen nog wat in te houden en met de verdere beraadslaging daarover vooreerst niet door te gaan.

„Met het oog op de door het Bestuur in uitzicht gestelde algeheele herziening van het belastingstelsel, waarbij o. m. in de eerste plaats rekening zal gehouden worden met de ontwikkeling van handel en scheepvaart en meer uniformiteit in de Koloniale belastingen zal worden gebracht, oordeelden de Afdeelingen het ten zeerste gewenscht het Bestuur in overweging te geven om de definitieve behandeling van de voorgestelde verordening op te schorten, totdat het den Raad bekend zal zijn, welke wijzigingen in het belastingstelsel voorgesteld zullen worden."

Wat den steiger van Aruba betreft.

„De Afdeelingen meenden buitendien nu reeds er op te moeten wijzen, dat blijkens een door den handelstand te Aruba aan den Raad ingediend verzoekschrift, het gerief en de kostenbesparing, die voor de scheepvaart en den handel met de verlenging van den gouvernementssteiger in de Paardenbaai beoogd werden, niet bereikt zijn.

De meeste schepen immers, die de vaart met het eiland Aruba onderhouden, kunnen niet aan den gouvernementssteiger laden en lossen, hetgeen volgens de verordening regel moet zijn, daar zij door de ondiepte van het vaarwater te dier plaatse niet langs den steiger kunnen meren."

Ook is nog verschenen het Eindverslag der Afdeelingen over de Onderwijs-verordening.

Dit Verslag hopen wij de volgende week een weinig breeder te bespreken.

Onze Financien.

Het eerste half jaar was zoowel voor Aruba als Bonaire voordeelig. Aan *Belastingen* bracht Aruba op *f* 18,727.38½, of ruim *f* 7000 boven de raming. Andere *Inkomsten* beliepen *f* 6,029.35 of nog ruim *f* 2600 boven de raming.

Bonaire bracht aan *Belastingen* op *f* 14 122.01, of slechts *f* 400 beneden de raming, terwijl de *Inkomsten van onderscheiden aard* *f* 1,821.94 bedroegen, of ± *f* 680 boven de raming.

Regenval.

Gedurende de maand Juli.

	mM.
Fort Amsterdam	30,1
Plantage Savonet	67,5
„ Knip	77
„ Klein Sta. Martha	75,8
„ Siberie	46,3
„ Morgenster	41,1
„ Beekenburg	46
„ Fuik	66
„ Gr. St. Joris	61,2
„ Noordkant	79,5

Dit kleine staatje geeft al een aardig verschil te zien voor de onderscheidene deelen van het eiland. Als men nu eens nagaat, dat het in Juli regende

op fort Amsterdam	12	maal
„ Plantage Savonet	5	„
„ Knip	6	„
„ Kl. St. Martha	4	„
„ Siberië	6	„
„ Morgenster	7	„
„ Beekenburg	4	„
„ Fuik	7	„
„ Gr. St. Joris	4	„
„ Noordkant	6	„

moet men dan besluiten, dat Juli, een maand van 31 dagen, 61 regendagen telde?

Of mag men alleen maar die dagen rekenen, waarop over het geheele eiland regen viel? Welnu, den 1sten Juli is de eenige dag, dat overal de regen werd opgemeten, maar bij *fort Amsterdam* bijv. staat voor dien dag 1.1 mM. neerslag opgegeven en bij *Noordkant* 64 mM.

Op fort Amsterdam werd 12 maal neerslag opgeteekend. Er viel:

1	Juli	1.1	mM.
2	Juli	12.6	„
3	Juli	1.2	„
11	Juli	0.4	„
13	Juli	0.6	„
14	Juli	0.3	„
15	Juli	0.9	„
21	Juli	0.8	„
22	Juli	4.2	„
25	Juli	0.8	„
26	Juli	6.8	„
28	Juli	0.4	„

Zeven regendagen! dus, waarop nog niet 1 mM. water viel.

Dankbetuiging.

In dank ontvingen wij van de Feestcommissie een Programma van het Volksfeest ter viering van den verjaardag van H. M. de Koningin. De volgende week zullen wij 't gaarne publiceeren.

Onze Jantjes,

Het Muziekkorps van H. M. *Kortenaer* verraste ons Woensdagavond weder met een keurig concert. Na afloop werd door de militaire kapel voor het Gouvernementshuis een plechtige taptoe geblazen onder verlichting van fakkellicht. Daarna sloten zich de matrozen erbij aan en hielden zij te samen met muziek en fakkellicht een wandeling door eenige straten van Pietermaai.

Buitenland.

RUSLAND.

Het is niet mogelijk te zeggen welke de gevolgen zullen zijn van den staatsgreep des Tsaren, de ontbinding der Doema. Waar twee elementen zóó vijandig tegenover elkaar staan als de meerderheid van het Russische volk en de Regeering, kan men alles verwachten. De autoriteiten bereiden zich dan ook voor op alle gebeurtenissen en tegelijkertijd verklaren de beide elkaar op leven dood bestrijdende machten met onbuigzame energie haar wil te zullen doordrijven. In de toelichting tot de ontbindings-oekase spreekt de Tsaar als volgt:

„Een wreede beproeving heeft ons in onze verwachtingen teleurgesteld. In plaats van te werken aan den wetgevenden arbeid, waartoe zij geroepen waren, zijn de volksvertegenwoordigers de grenzen van hun bevoegdheid te buiten gegaan en hebben zij zich bezig gehouden met onderzoekingen betreffende de handelingen van door ons aangestelde plaatselijke autoriteiten en de onvolkomenheden der fundamenteele wetten die slechts gewijzigd kunnen worden door onzen keizerlijken wil. Ten slotte gingen de vertegenwoordigers van het volk zelfs tot onwettige handelingen over, zooals bijv. de oproep aan het volk. De boeren, verontrust door dergelijke onwettige handelingen, en geen verbetering van hun lot meer verwachtende door wettelijke maatregelen, zijn in een aantal districten aan het plunderen geslagen en hebben zich schuldig gemaakt aan vernieling van de eigendommen van anderen en aan ongehoorzaamheid jegens hun wettige overheid. Maar onze onderdaden moeten zich herinneren, dat verbetering van het lot des volks slechts mogelijk is onder voorwaarde, dat er rust en orde heerschen. Wij zullen geen willekeurige of onwettige handelingen dulden en met alle kracht van de wettelijke macht zullen wij den onwilligen onzen keizerlijken wil opleggen."

Doch in het manifest, hetwelk de te Wyborg vergaderde voormalige Doema-afgevaardigden hebben gepubliceerd, wordt gezegd, dat de ontbinding van de Doema het gevolg is geweest van het streven van dat lichaam om aan de boeren land te verschaffen uit landerijen aan de kroon toebehoorende, de kerkgoederen en doorgedwongen onteigening van particulieren eigendom. Gedurende zeven maanden, zoo zeggen de oud-afgevaardigden, zal nu de regeering onze volksvertegenwoordiging bestrijden, en zoo zij daarmede succes heeft, in het geheel geen Doema meer bijeenroepen. Het manifest spoort daarom de burgers aan, om de onmiddellijke bijeenroeping van de Doema af te dwingen, daar de regeering niet het recht heeft buiten goedkeuring der Doema belastingen te heffen, recruten op te roepen en leeningen, gesloten zonder goedkeuring van de Doema, ongeldig zijn. „Geen macht", zegt het stuk, „zal weerstand kunnen bieden aan den onbuigzamen wil van het volk."

Ziedaar de tweede harde steen. En men weet het: twee harde steenen malen zelden fijn. De Tsaar heeft wederom geluisterd naar zijn reactionaire omgeving en daardoor het noodlottig stelsel van geven en nemen nog verder doorgevoerd. Tot geen prijs mocht een constitutioneel-democratisch kabinet aan het bewind komen, want, verklaarde de nieuwe minister Stolypin aan een verslaggever van het „Neue Tageblatt" van Weenen, de Tsaar wenscht een krachtige Regeering, ten einde de orde te herstellen. Niet hervormingen, maar het herstel der orde wenscht de bureaucratische partij op de eerste en voornaamste plaats. Maar uit welke elementen zal dan deze nieuwe Regeering moeten bestaan? Die vraag is van des te meer belang, wanneer de Tsaar het inderdaad ernstig meent met zijn verzekering dat hij op 5 Maart 1907 een nieuwe Doema wil bijeenroepen, samengesteld door de vrije keuze des volks. En dat wil de keizer, verzekerde Schwanebach, een der afgetreden ministers, aan den correspondent van „Daily Mail". Zijne Majesteit heeft tevergeefs gezocht naar een ministerie, dat met de ontbonden Doema zou kunnen samenwerken; doch de revolutionnaire gezindheid der Doema maakte deze pogingen vruchteloos. Schwanebach wees verder op het gevaar dat Engeland of andere staten de revolutie in Rusland zouden steunen, waarvan zij intusschen zelven de nadeelige gevolgen zouden ondervinden. Hij noemde de ontbinding van de Doema een beroep op de solidariteit der wereld, en de aanstelling van Stolypin tot premier zeer bevredigend. Stolypin is immers, zeide Schwanebach, zeer liberaal, terwijl zijn voorganger, Goremykin, daarentegen nog tot de bureaucratische school behoorde. De regeering in Rusland verwacht van de ontbinding der Doema geen ernstige ongeregeldheden. Maar zij neemt desniettemin haar maatregelen en kondigt bijv. in het gebied der Donsche kozakken den staat van beleg af!

Tegelijk met de Doema is ook de Rijksraad naar huis gezonden, de booze Rijksraad, die nog pas dezer dagen met de Doema tegenover de Regeering stond voor het verleenen van hulp aan de door hongersnood geteisterde streken. Ook dit lichaam zal eerst weer op 5 Maart 1907 herleven.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1906.	Philad.	Marcb	Caracas	Zulia.	Philad.	Marcb.
Vertrekt van New-York	Aug. 4	Aug. 11	Aug 18	Aug. 25	Sept. 1	Sept. 8
Komt aan te San Juan	9		23		6	
Vertrekt van „	10		24		7	
Doet Curaçao aan	12		26		9	
Komt aan te La Guaira	13	18	27	Sept. 2	10	15
Vertrekt van „	15	19	29	1	12	16
Komt aan te Pto. Cabello	16		30		13	
Vertrekt van „	17		31		14	
Komt aan te Curaçao	18	20	Sept. 1	3	15	17
Vertrekt van „	19	27	2	10	16	14
Doet La Guaira aan	20		3		17	
„ Ponce „						
„ San Juan „	22		5		19	
Komt aan te New-York	27	Sept. 3	10	17	24	Oct. 1

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Merida	Marcb	Merida	Zulia	Merida	Marcb
Vertrekt van Curaçao	Aug. 13	Aug. 20	Aug. 27	Sept. 3	Sept 10	Sept 17
Komt aan te Maracaibo	14	21	28	4	11	18
Vertrekt van „	17	25	31	8	14	22
Komt aan te Curaçao	18	26	Sept. 1	9	15	23

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO